C/2025/4001

2025 8 20

TARYBOS REKOMENDACIJA

2025 m. liepos 8 d.

dėl Švedijos ekonominės, socialinės, užimtumo, struktūrinės ir biudžeto politikos

(C/2025/4001)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 2024 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2024/1263 dėl veiksmingo ekonominės politikos koordinavimo ir daugiašalės biudžeto priežiūros, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1466/97 ([1]), ypač į jo 3 straipsnio 3 dalį,

atsižvelgdama į 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo ([2]), ypač į jo 6 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

Bendrosios nuostatos

(1) Reglamente (ES) 2024/1263, kuris įsigaliojo 2024 m. balandžio 30 d., nurodyti ekonomikos valdymo tikslai – skatinti patikimus bei tvarius viešuosius finansus, tvarų ir integracinį ekonomikos augimą ir atsparumą pasitelkiant reformas bei investicijas ir neleisti susidaryti perviršiniam valdžios sektoriaus deficitui. Reglamente nustatyta, kad Taryba ir Komisija, vadovaudamosi SESV nustatytais tikslais ir reikalavimais, Europos semestro kontekste vykdo daugiašalę priežiūrą. Europos semestras visų pirma apima konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų rengimą ir jų įgyvendinimo priežiūrą. Be to, tuo reglamentu valstybės narės skatinamos prisiimti atsakomybę už fiskalinę politiką ir jame akcentuojamas vidutinės trukmės laikotarpis, taip pat veiksmingesnis bei nuoseklesnis vykdymo užtikrinimas. Kiekviena valstybė narė privalo Tarybai ir Komisijai pateikti nacionalinį vidutinės trukmės laikotarpio (priklausomai nuo nacionalinio teisėkūros ciklo trukmės, 4 arba 5 metų) fiskalinį struktūrinį planą, kuriame išdėstomi jos fiskaliniai, reformų ir investicijų įsipareigojimai. Tame plane nustatytas grynųjų išlaidų ([3]) planas turi atitikti reglamento reikalavimus, įskaitant reikalavimus užtikrinti, kad valdžios sektoriaus skola būtų pradėta patikimai mažinti arba ir toliau būtų patikimai mažinama ne vėliau kaip iki koregavimo laikotarpio pabaigos arba kad ji išliktų apdairaus lygio, t. y. mažesnė nei 60 % bendrojo vidaus produkto (BVP), ir kad per vidutinės trukmės laikotarpį valdžios sektoriaus deficitas būtų sumažintas ir nesiektų Sutartyje nustatytos 3 % BVP pamatinės vertės ir (arba) toks išliktų. Koregavimo laikotarpis gali būti pratęsiamas ne daugiau kaip trejais metais, jeigu valstybė narė įsipareigoja vykdyti atitinkamas reformas ir investicijas pagal reglamente nustatytus kriterijus;

([1]) OL L, 2024/1263, 2024 4 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) OL L 306, 2011 11 23, p. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.
([3]) Grynosios išlaidos, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 2024/1263 2 straipsnio 2 punkte: grynosios išlaidos – valdžios sektoriaus išlaidos, atėmus: i) palūkanų išlaidas; ii) diskrecines pajamų priemones; iii) Sąjungos programų išlaidas, kurios visiškai atitinka pajamas iš Sąjungos fondų; iv) nacionalines išlaidas bendram Sąjungos finansuojamų programų finansavimui; v) bedarbio pašalpų išlaidų ciklinius elementus ir vi) vienkartines bei kitas laikinąsias priemones.

(2) 2021 m. vasario 19 d. įsigaliojo Europos Parlamento ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241 ([4]), kuriuo nustatyta Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (toliau – EGADP). Pagal EGADP valstybėms narėms teikiama finansinė parama reformoms ir investicijoms įgyvendinti, t. y. teikiama Sąjungos finansuojama fiskalinė paskata. Pagal Europos ekonominės politikos koordinavimo semestro prioritetus EGADP prisideda prie ekonomikos bei socialinio atsigavimo, kartu skatindama tvarias reformas ir investicijas, kuriomis visų pirma remiama valstybių narių žalioji ir skaitmeninė pertvarkos ir didinamas jų ekonomikos atsparumas. Ji taip pat padeda stiprinti viešųjų finansų būklę ir skatinti augimą ir darbo vietų kūrimą vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu, didinti teritorinę sanglaudą Sąjungoje ir remti tolesnį Europos socialinių teisių ramsčio įgyvendinimą;

(3) 2023 m. vasario 27 d. priimtu Europos Parlamento ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2023/435 ([5]) („REPowerEU“ reglamentu) siekiama laipsniškai panaikinti Sąjungos priklausomybę nuo Rusijos iškastinio kuro importo. Tai padeda užtikrinti Sąjungos energetinį saugumą ir įvairinti jos energijos tiekimo šaltinius, kartu didinant atsinaujinančiųjų energijos išteklių naudojimą, energijos kaupimo pajėgumus ir energijos vartojimo efektyvumą; Švedija į nacionalinį ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą įtraukė naują skyrių „REPowerEU“, kad būtų galima finansuoti pagrindines reformas ir investicijas, kurios padės pasiekti „REPowerEU“ tikslus;

(4) 2021 m. gegužės 28 d. pagal Reglamento (ES) 2021/241 18 straipsnio 1 dalį Švedija Komisijai pateikė savo nacionalinį ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Pagal to reglamento 19 straipsnį Komisija, vadovaudamasi V priede pateiktomis vertinimo gairėmis, įvertino ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano aktualumą, veiksmingumą, efektyvumą ir darną. 2022 m. gegužės 4 d. Taryba priėmė Įgyvendinimo sprendimą, kuriuo patvirtinamas Švedijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimas ([6]); 2023 m. lapkričio 9 d. pagal 18 straipsnio 2 dalį tas sprendimas buvo iš dalies pakeistas, kad būtų atnaujintas negrąžintinos finansinės paramos didžiausias finansinis įnašas ir įtrauktas skyrius „REPowerEU“ ([7]). Paramos dalių išmokėjimas priklauso nuo pagal 24 straipsnio 5 dalį Komisijos priimamo sprendimo, kad Švedija patenkinamai pasiekė Tarybos įgyvendinimo sprendime nustatytas atitinkamas tarpines ir galutines reikšmes. Kad būtų laikoma, jog tam tikros reformos ar investicijos tarpinės ir galutinės reikšmės pasiektos patenkinamai, turi būti neregresuojama ankstesnių tos pačios reformos ar investicijos reikšmių atžvilgiu;

(5) 2025 m. sausio 21 d. Taryba, remdamasi Komisijos rekomendacija, priėmė rekomendaciją, kuria pritariama Švedijos nacionaliniam vidutinės trukmės laikotarpio fiskaliniam struktūriniam planui ([8]). Planas pateiktas pagal Reglamento (ES) 2024/1263 11 straipsnį ir 36 straipsnio 1 dalies a punktą, apima laikotarpį nuo 2025 m. iki 2028 m., taip pat jame nustatytas biudžeto apribojimas – didžiausias grynųjų išlaidų augimo tempas per ketverius metus;

(6) 2024 m. lapkričio 26 d. Komisija pagal Reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 priėmė 2025 m. įspėjimo mechanizmo ataskaitą – joje Švedija nurodyta kaip viena iš valstybių narių, dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą. Be to, Komisija priėmė rekomendaciją dėl Tarybos rekomendacijos dėl euro zonos ekonominės politikos ir pasiūlymą dėl 2025 m. bendros užimtumo ataskaitos, kurioje analizuojamas užimtumo politikos gairių ir Europos socialinių teisių ramsčio principų įgyvendinimas. Taryba Rekomendaciją dėl euro zonos ekonominės politikos ([9]) priėmė 2025 m. gegužės 13 d., o bendrą užimtumo ataskaitą – 2025 m. kovo 10 d.;

(7) 2025 m. sausio 29 d. Komisija paskelbė konkurencingumo kelrodį – strateginę programą, kuria siekiama per ateinančius penkerius metus padidinti ES konkurencingumą pasaulyje. Joje nustatytos trys tvariam ekonomikos augimui būtinos transformacijos: i) inovacijos; ii) priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimas ir konkurencingumas ir iii) saugumas. Kad būtų panaikintas atotrūkis inovacijų srityje, ES siekia skatinti pramonės inovacijas, remti

([4]) 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([5]) 2023 m. vasario 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/435, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2021/241, kiek tai susiję su skyriais „REPowerEU“ ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose, ir iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1303/2013, (ES) 2021/1060 bei (ES) 2021/1755 ir Direktyva 2003/87/EB (OL L 63, 2023 2 28, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

([6]) 2022 m. gegužės 4 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas dėl Švedijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimo patvirtinimo (dok. ST 7772/2022, ST 7772/2022 ADD1).

([7]) 2023 m. lapkričio 9 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas, kuriuo iš dalies keičiamas 2022 m. gegužės 4 d. Įgyvendinimo sprendimas dėl Švedijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimo patvirtinimo (dok. ST 14474/2023).

([8]) Tarybos rekomendacija 2025 m. sausio 21 d. kuria pritariama Švedijos nacionaliniam vidutinės trukmės laikotarpio fiskaliniam struktūriniam planui (OL C, C/2025/644, 2025 2 10, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/644/oj).

([9]) 2025 m. gegužės 13 d. Tarybos rekomendacija dėl euro zonos ekonominės politikos (OL C, C/2025/2782, 2025 5 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).

startuolių augimą įgyvendindama tokias iniciatyvas kaip ES startuolių ir veiklą plečiančių įmonių strategija ir skatinti tokių pažangių technologijų kaip dirbtinis intelektas ir kvantinė kompiuterija diegimą. Siekdama žalesnės ekonomikos, Komisija parengė išsamų Įperkamos energijos veiksmų planą ir nustatė švarios pramonės kursą, kuriais užtikrinama, kad perėjimas prie švarios energijos išliktų ekonomiškai efektyvus, palankus konkurencingumui, visų pirma intensyviai energiją vartojančiuose sektoriuose, ir skatintų augimą. Siekdama sumažinti pernelyg didelę priklausomybę ir padidinti saugumą, Sąjunga yra pasiryžusi stiprinti pasaulines prekybos partnerystes, įvairinti tiekimo grandines ir užsitikrinti prieigą prie ypatingos svarbos žaliavų ir švarios energijos šaltinių. Šie prioritetai grindžiami horizontaliaisiais įgalinamaisiais veiksniais, t. y. reglamentavimo supaprastinimu, bendrosios rinkos gilinimu, konkurencingumo finansavimu ir santaupų ir investicijų sąjunga, skatinimu ugdyti įgūdžius ir kurti kokybiškas darbo vietas ir geresniu ES politikos koordinavimu. Konkurencingumo kelrodis suderintas su Europos semestru, taip užtikrinant, kad valstybių narių ekonominė politika derėtų su Komisijos strateginiais tikslais ir būtų laikomasi vienodo požiūrio į ekonomikos valdymą, kuriuo visoje Sąjungoje skatinamas tvarus augimas, inovacijos ir atsparumas;

(8) 2025 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras toliau vykdomas tuo pat metu įgyvendinant EGADP. Kad būtų įgyvendinti Europos semestro politikos prioritetai, vis dar itin svarbu visapusiškai įgyvendinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, nes šie planai padeda veiksmingai spręsti visus per kelerius pastaruosius metus konkrečioms šalims pateiktose rekomendacijose nustatytus uždavinius arba didelę jų dalį. Šios konkrečioms šalims skirtos rekomendacijos tebėra aktualios ir pagal Reglamento (ES) 2021/241 21 straipsnį iš dalies pakeistų ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų vertinimui;

(9) 2025 m. birželio 4 d. Komisija paskelbė 2025 m. Švedijai skirtą šalies ataskaitą. Joje įvertinta pažanga, Švedijos padaryta įgyvendinant atitinkamas jai skirtas rekomendacijas, ir apžvelgta, kaip ji įgyvendina ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Remiantis šia analize, šalies ataskaitoje nurodyti Švedijai kylantys aktualiausi uždaviniai. Be to, joje įvertinta pažanga, Švedijos padaryta įgyvendinant Europos socialinių teisių ramstį ir siekiant Sąjungos 2030 m. pagrindinių tikslų užimtumo, įgūdžių ir skurdo bei socialinės atskirties mažinimo srityse, taip pat pažanga siekiant Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslų;

(10) pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 5 straipsnį Komisija atliko nuodugnią Švedijos apžvalgą. 2025 m. gegužės 13 d. paskelbtos pagrindinės Komisijos to reglamento tikslais atlikto Švedijos makroekonominio pažeidžiamumo vertinimo išvados ([10]). 2025 m. birželio 4 d. Komisija padarė išvadą, kad Švedijoje yra susidaręs makroekonominis disbalansas. Visų pirma pažeidžiamumas dėl šalies nekilnojamojo turto rinkos ir didelės privačiojo sektoriaus skolos tebėra aktualus nepaisant tam tikro sumažėjimo pastaruoju metu, o nustatyti pažeidžiamumo aspektai išlieka, nes ryžtingų veiksmų nesiimama. Nepaisant tam tikro nuosaikumo, namų ūkių ir įmonių skolos santykis su BVP tebėra vienas didžiausių ES, o būsto kainos nominaliąja verte buvo pastovios, tačiau tebėra pervertintos. Griežtesnės finansavimo sąlygos taip pat lėmė būsto statybos nuosmukį ir papildomą spaudimą namų ūkiams ir verslo išlaidoms, o finansų sektorius ir toliau patiria didelį nekilnojamojo turto sektoriaus, įskaitant komercinės paskirties nekilnojamąjį turtą, poveikį. Politikos pažanga buvo nedidelė. Politika ir toliau yra palanki skolintomis lėšomis finansuojamam būsto įsigijimui, o būsto pasiūlos trūkumas yra labai didelis. Įsigyti būstą skolintomis lėšomis ir toliau skatina apmokestinimo tvarka, nes didelę dalį hipotekos palūkanų mokėjimų galima atskaityti iš mokesčių. Priemonės, kuriomis ateityje didinama būsto pasiūla, padėtų stabdyti būsto kainų augimą, tačiau jos nepakeičia reformų, kuriomis šalinami pagrindiniai namų ūkių skolą lemiantys veiksniai. Nuomos rinkoje reformų dar nebuvo. Šis pažeidžiamumas gali padidėti, jei vėl padidėtų skolintomis lėšomis finansuojamo būsto įsigijimas ir būsto kainų pervertinimas dėl to, kad esant palankesnėms finansavimo sąlygoms būtų sušvelnintos makroprudencinės priemonės, kurios, atrodo, yra svarstomos;

Metinės pažangos ataskaitos vertinimas

(11) 2025 m. sausio 21 d. Taryba Švedijai rekomendavo tokį didžiausią grynųjų išlaidų augimo tempą: 2025 m. – 4,0 %, 2026 m. – 4,4 %, 2027 m. – 4,4 % ir 2028 m. – 4,6 %, o tai atitinka didžiausius bendrus augimo tempus, apskaičiuotus remiantis 2023 m., t. y. 10,7 % 2025 m., 15,5 % 2026 m., 20,6 % 2027 m. ir 26,1 % 2028 m. 2025 m. balandžio 30 d. Švedija pateikė metinę pažangos ataskaitą ([11]) dėl rekomenduojamo didžiausio grynųjų išlaidų augimo tempo laikymosi ir dėl reformų ir investicijų, kuriomis reaguojama į pagrindinius uždavinius, nustatytus šaliai skirtose Europos semestro rekomendacijose, įgyvendinimo. Metinė pažangos ataskaita taip pat

([10]) SWD(2025) 124 final.
([11]) 2025 m. metinės pažangos ataskaitos pateikiamos https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

atspindi Švedijos pagal Reglamento (ES) 2021/241 27 straipsnį du kartus per metus teikiamas pažangos, padarytos įgyvendinant ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, ataskaitas;

(12) Rusijos agresijos karas prieš Ukrainą ir jo padariniai yra egzistencinis iššūkis Europos Sąjungai. Komisija rekomendavo koordinuotai aktyvuoti Stabilumo ir augimo pakto nacionalinę nukrypti leidžiančią išlygą, kad būtų galima remti ES pastangas greitai ir reikšmingai padidinti gynybos išlaidas, ir 2025 m. kovo 6 d. Europos Vadovų Taryba šiam pasiūlymui pritarė;

(13) remiantis Eurostato patvirtintais duomenimis ([12]), Švedijos valdžios sektoriaus deficitas padidėjo nuo 0,8 % BVP 2023 m. iki 1,5 % 2024 m., o valdžios sektoriaus skola padidėjo nuo 31,6 % BVP 2023 m. pabaigoje iki 33,5 % 2024 m. pabaigoje. Pagal Komisijos skaičiavimus, šie pokyčiai atitinka 6,1 % grynųjų išlaidų augimo tempą 2024 m. Metinėje pažangos ataskaitoje Švedijos įvertintas grynųjų išlaidų augimas 2024 m. sudaro 6,1 %. Remiantis Komisijos įverčiais, 2024 m. fiskalinė politika ([13]), apimanti tiek nacionalinėmis, tiek ES lėšomis finansuojamas išlaidas, buvo skatinamoji (0,7 % BVP);

(14) remiantis metine pažangos ataskaita, makroekonominės raidos scenarijuje, kuriuo grindžiamos Švedijos biudžeto projekcijos, numatoma, kad 2025 m. realusis BVP augs 2,1 %, o prognozuojama infliacija pagal SVKI 2025 m. bus 2,1 %. Komisijos 2025 m. pavasario prognozėje numatoma, kad realusis BVP išaugs 1,1 % 2025 m. ir 1,9 % 2026 m., o infliacija pagal SVKI bus 2,2 % 2025 m. ir 1,6 % 2026 m.;

(15) metinėje pažangos ataskaitoje numatoma, kad 2025 m. valdžios sektoriaus deficitas sumažės iki 1,3 % BVP, o valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP iki 2025 m. pabaigos padidės iki 34,3 % BVP. Šie pokyčiai atitinka 4,1 % grynųjų išlaidų augimą 2025 m. Komisijos 2025 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2025 m. valdžios sektoriaus deficitas bus 1,5 % BVP. Pagal Komisijos skaičiavimus, šie pokyčiai atitinka 1,7 % grynųjų išlaidų augimą 2025 m. Šis lėtesnis grynųjų išlaidų augimo tempas, palyginti su metinėje pažangos ataskaitoje nurodytu tempu, atspindi skirtingas, *inter alia*, rinkos gamintojų atlygio darbuotojams ir socialinių pavedimų natūra projekcijas. Remiantis Komisijos įverčiais, 2025 m. fiskalinė politika, apimanti tiek nacionalinėmis, tiek ES lėšomis finansuojamas išlaidas, bus stabdomoji (0,7 % BVP). Valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP iki 2025 m. pabaigos turėtų padidėti iki 33,8 %;

(16) pagal Komisijos 2025 m. pavasario prognozę numatoma, kad Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės negrąžintina parama (dotacijomis) 2025 m. finansuojamos valdžios sektoriaus išlaidos sudarys 0,1 % BVP, palyginti su 0,1 % BVP 2024 m. Išlaidų finansavimas Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės negrąžintina parama suteikia galimybių vykdyti aukštos kokybės investicijas ir našumą skatinančias reformas be tiesioginio poveikio Švedijos valdžios sektoriaus balansui ir skolai;

(17) valdžios sektoriaus išlaidos gynybai Švedijoje 2021 m. sudarė 1,3 % BVP, 2022 m. – 1,7 % BVP, o 2023 m. – 1,8 % BVP ([14]). Pagal Komisijos 2025 m. pavasario prognozę numatyta, kad gynybos išlaidos sieks 2,3 % BVP 2024 m. ir 2,5 % BVP 2025 m. Tai 1,2 procentinio punkto BVP daugiau nei 2021 m.;

(18) pagal Komisijos 2025 m. pavasario prognozę numatoma, kad Švedijos grynosios išlaidos 2025 m. padidės 1,7 %, o 2024 m. ir 2025 m. – iš viso 7,9 %. Remiantis Komisijos 2025 m. pavasario prognoze, numatoma, kad 2025 m. grynųjų išlaidų augimas Švedijoje bus mažesnis už rekomenduojamą didžiausią augimo tempą tiek kasmet, tiek vertinant kartu 2024 m. ir 2025 m.;

(19) į metinę pažangos ataskaitą neįtrauktos biudžeto projekcijos po 2025 m. Remiantis iki prognozės duomenų galutinės datos turėta informacija apie politikos priemones, Komisijos 2025 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2026 m. valdžios sektoriaus deficitas sudarys 0,8 % BVP. Šie pokyčiai atitinka 2,6 % grynųjų išlaidų augimą 2026 m. Remiantis Komisijos įverčiais, 2026 m. fiskalinė politika, apimanti tiek nacionalinėmis, tiek ES lėšomis

([12]) Eurostato euro rodikliai, 2025 4 22.

([13]) Fiskalinės politikos kryptis apibrėžiama kaip pagrindinės valdžios sektoriaus biudžeto būklės metinio pokyčio matas. Ja siekiama įvertinti ekonominę paskatą, kurią lemia tiek nacionalinėmis, tiek ES biudžeto lėšomis finansuojama fiskalinė politika. Fiskalinės politikos kryptis vertinama kaip i) vidutinės trukmės laikotarpio potencialaus augimo ir ii) pirminių išlaidų, atėmus diskrecines pajamų priemones, bet įskaitant išlaidas, finansuojamas teikiant negrąžintiną paramą (dotacijas) iš Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės lėšų ir kitų Sąjungos fondų, pokyčio skirtumas.

([14]) Eurostatas, valdžios sektoriaus išlaidos pagal valstybės funkcijų klasifikatorių (COFOG). Dėl COFOG ir NATO apibrėžčių metodinių skirtumų COFOG apibrėžtimi pagrįstos išlaidos gali skirtis nuo NATO apibrėžtimi pagrįstų išlaidų.

finansuojamas išlaidas, bus stabdomoji (0,4 % BVP).Komisija prognozuoja, kad valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP iki 2026 m. pabaigos sumažės iki 33,3 %;

Pagrindiniai politikos uždaviniai

(20) pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnio 3 dalies b punktą ir to reglamento V priedo 2.2 kriterijų, į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą įtraukta daug viena kitą papildančių reformų ir investicijų, kurios turi būti įgyvendintos ne vėliau kaip 2026 m. Numatoma, kad jos padės veiksmingai spręsti visus atitinkamose konkrečiai šaliai skirtose rekomendacijose nustatytus uždavinius arba didelę jų dalį. Kad būtų padidintas Švedijos ilgalaikis konkurencingumas vykdant žaliąją ir skaitmeninę pertvarką ir kartu užtikrinant socialinį teisingumą, per šį glaustą laikotarpį labai svarbu užbaigti veiksmingą ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano, įskaitant skyrių „REPowerEU“, įgyvendinimą. 2025 m. birželio 4 d. priimtame Komisijos komunikate „Priemonė „NextGenerationEU“. Laikotarpis iki 2026 m.“ paaiškinamas priemonės pabaigoje taikytinas tvarkaraštis ir pateikiamos gairės valstybėms narėms iki 2026 m. rugpjūčio 31 d. maksimizuoti įgyvendinimą, be kita ko, dėl to, kaip toliau racionalizuoti savo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, pateikiami pagrindiniai pasirinkimai, į kuriuos reikia atsižvelgti tuos planus peržiūrint, taip pat pabrėžiama, jog svarbu iš anksto vykdyti kruopštų bendrą planavimą, kad 2026 m. būtų pateikti paskutiniai mokėjimo prašymai. Kad būtų užtikrinta plataus masto atsakomybė už sėkmingą ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įgyvendinimą, itin svarbus tebėra sistemingas vietos ir regionų valdžios institucijų, socialinių partnerių, pilietinės visuomenės ir kitų atitinkamų suinteresuotųjų subjektų dalyvavimas;

(21) Švedijoje paspartėjo sanglaudos politikos programų, apimančių paramą iš Europos regioninės plėtros fondo (ERPF), Teisingos pertvarkos fondo (TPF), „Europos socialinio fondo +“ (ESF+), įgyvendinimas. Svarbu ir toliau dėti pastangas, kuriomis siekiama užtikrinti, kad šios programos būtų greitai įgyvendinamos, ir kartu kuo labiau padidinti jų poveikį vietoje. Švedija jau imasi veiksmų pagal savo sanglaudos politikos programas, kad padidintų konkurencingumą ir augimą, kartu didindama socialinę sanglaudą. Be to, Švedija ir toliau susiduria su iššūkiais, įskaitant įgūdžių trūkumą ir neatitiktį, ir galėtų būti galimybių skatinti regionų augimą, atsižvelgiant į regioninius poreikius, susijusius su konkurencingumu, energetikos pertvarka ir hidrologiniu atsparumu. Pagal Reglamento (ES) 2021/1060 18 straipsnį, Švedija, atlikdama sanglaudos politikos fondų laikotarpio vidurio peržiūrą, privalo peržiūrėti kiekvieną programą, atsižvelgdama į, be kita ko, 2024 m. priimtose šaliai skirtose rekomendacijose nustatytus uždavinius. 2025 m. balandžio 1 d. priimtais Komisijos pasiūlymais ([15]) kiekvienos programos laikotarpio vidurio peržiūros rezultatų vertinimo pateikimo terminas pratęsiamas po 2025 m. kovo 31 d. Jais taip pat suteikiama lankstumo galimybių, kad būtų padedama paspartinti programų įgyvendinimą, ir paskatų valstybėms narėms sanglaudos politikos išteklius paskirstyti penkioms Sąjungos strateginėms prioritetinėms sritims, t. y. strateginių technologijų konkurencingumui, gynybai, būstui, hidrologiniam atsparumui ir energetikos pertvarkai, taip pat investicijoms į įgūdžius prioritetiniuose sektoriuose, kartu ESF+ programose daugiausia dėmesio ir toliau skiriant pažeidžiamiausioje padėtyje esantiems asmenims;

(22) Europos strateginių technologijų platforma (STEP) suteikia galimybę investuoti į vieną iš pagrindinių ES strateginių prioritetų, stiprinant ES konkurencingumą. STEP parama nukreipiama per 11 esamų ES fondų. Valstybės narės taip pat gali prisidėti prie programos „InvestEU“, pagal kurią remiamos investicijos į prioritetines sritis. Švedija galėtų optimaliai pasinaudoti šiomis iniciatyvomis ypatingos svarbos technologijų, įskaitant švarias ir efektyviai išteklius naudojančias technologijas, kūrimui ar gamybai remti;

(23) be ekonominių ir socialinių uždavinių, kurie sprendžiami ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planu ir naudojantis kitais ES fondais, Švedija turėtų veiksmingai spręsti likusius uždavinius, susijusius su: i) prastėjančiais moksleivių, visų pirma nepalankioje socialinėje ir ekonominėje padėtyje esančių ir migrantų kilmės moksleivių, mokymosi rezultatais; ii) įgūdžių trūkumu, būdingiausiu nepalankioje socialinėje ir ekonominėje padėtyje esantiems ir migrantų kilmės asmenims; iii) didele privačiojo sektoriaus skola ir pervertintu nekilnojamasis turtu; iv) išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimu ir v) elektros tinklo pajėgumu ir perdavimo apribojimais, susijusiais su atsinaujinančiųjų išteklių energijos naudojimu;

([15]) Pasiūlymas dėl EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTO, kuriuo dėl konkrečių priemonių strateginiams uždaviniams spręsti atliekant laikotarpio vidurio peržiūrą iš dalies keičiami reglamentai (ES) 2021/1058 ir (ES) 2021/1056 (COM (2025) 123 final).

(24) 2022 m. Tarptautinio moksleivių vertinimo programos (PISA) rezultatai rodo, kad nuo 2018 m. pagrindiniai Švedijos moksleivių įgūdžiai yra vieni labiausiai suprastėjusių ES, visų pirma matematikos srityje. Pakankamų pagrindinių įgūdžių daugiausia nepasiekia migrantų kilmės arba nepalankioje socialinėje ir ekonominėje padėtyje esantys moksleiviai, o nepalankioje socialinėje ir ekonominėje padėtyje esančių moksleivių rezultatai yra dar prastesni. Taip pat yra didelis šalyje gimusių ir užsienyje gimusių mokinių pasiekimų atotrūkis, o migrantų kilmės moksleiviai dažniau mokosi tik tam tikrose mokyklose. Be to, nepalankioje padėtyje esančių moksleivių yra nepakankamai privačiosiose mokyklose, kurias baigę moksleiviai vidutiniškai turi daugiau galimybių mokytis toliau. 2022 m. 15 % visų pagrindinę mokyklą baigusių moksleivių pažymiai buvo per žemi arba jie baigė ne visą programą, todėl jie negalėjo toliau mokytis vidurinėje mokykloje. Nuolatinis kvalifikuotų mokytojų trūkumas, ypač mokyklose, kuriose yra daug nepalankioje padėtyje esančių moksleivių, kelia pavojų švietimo sistemos kokybei ir dar labiau pablogina prastėjančius švietimo rezultatus;

(25) Švedijai ir toliau kyla sunkumų į darbo rinką integruojant pažeidžiamoms grupėms priklausančius asmenis, visų pirma nepalankioje padėtyje esančius ir migrantų kilmės asmenis, taip pat mažinant likusius įgūdžių trūkumus. 2023 m. Švedijoje buvo didžiausias ne ES gimusių asmenų nedarbo lygis ES, todėl atotrūkis tarp ne ES gimusių asmenų ir šalyje gimusių švedų tebėra ypač didelis. Tarp pažeidžiamoms grupėms priklausančių asmenų, registruotų bedarbiais, beveik pusė neturi vidurinio išsilavinimo, o daugelis jų taip pat neatitinka pagrindinių būtinų sąlygų įsidarbinti ar mokytis, įskaitant kalbos įgūdžius. Kadangi norint gauti darbą Švedijoje būtina turėti vidurinį išsilavinimą, reikėtų papildomų priemonių, kuriomis būtų remiami moksleiviai, siekiantys įgyti vidurinį, aukštesnįjį ar profesinį išsilavinimą. Tai padėtų padidinti kvalifikuotos darbo jėgos pasiūlą ir taip remti užimtumą, našumo augimą ir Švedijos ekonomikos augimo potencialą;

(26) Švedijoje kliūčių pereinant prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos kyla dėl to, kad žaliajai pertvarkai esminės svarbos turintys sektoriai, įskaitant nulinio balanso technologijų gamybos, diegimo ir techninės priežiūros sektorius, ir profesijų atstovai stokoja darbo jėgos ir įgūdžių. Inžinierių ir žaliosios pertvarkos srities specialistų paklausa yra didelė, ypač šiaurinėje šalies dalyje. Todėl siekiant sumažinti įgūdžių trūkumą ir skatinti įtrauktį bei darbo jėgos perskirstymą labai svarbu toliau didinti siūlomų švietimo ir mokymo sistemų, atliepiančių kintančius darbo rinkos poreikius, atitiktį darbo rinkos poreikiams ir imtis tikslinių kvalifikacijos kėlimo ir perkvalifikavimo priemonių;

(27) didelė privačiojo sektoriaus skola ir pervertintos nekilnojamojo turto kainos sudaro makroekonominį disbalansą, kuriam ir toliau gresia netvarkingo panaikinimo galimybė. Būsto kainos tebėra didelės, o pasiūlos trūkumas išlieka, nes naujų būstų statoma mažiau nei prognozuojama paklausa. Šis stygius yra susijęs su struktūriniais trūkumais, pvz., ribota konkurencija statybų sektoriuje dėl mažųjų ir užsienio įmonių patekimo į rinką kliūčių ir galimybės dideliems nekilnojamojo turto plėtotojams kontroliuoti žemės išteklius. Bendra nekilnojamojo turto mokesčių našta išlieka palyginti nedidelė dėl dosnių mokesčių atskaitymų hipotekos paskolų palūkanų mokėjimams ir nedidelių periodinių nekilnojamojo turto mokesčių. Politikos pokyčių poveikį hipotekos įmokoms atskaičius mokesčius sunku įvertinti, nes trūksta individualių namų ūkių duomenų apie turtą ir įsipareigojimus. Turint tokių duomenų, būtų galima padidinti politikos formavimo veiksmingumą, galbūt sumažinti patekimo į būsto rinką kliūtis ir tolygiau paskirstyti būsto naštą gyventojams. Nuomos rinkoje yra nedaug alternatyvų ir ją vis dar reikia reformuoti, kad būtų galima sumažinti laukiančiųjų sąrašus ir skatinti nuomojamų būstų statybą. Bet koks makroprudencinės politikos sušvelninimas prieš įgyvendinant reformas, kuriomis siekiama išspręsti esamus rinkos sutrikimus, gali lemti didesnes būsto kainas ir kartu padidinti šeimos ūkių skolą;

(28) toliau vykdydama dabartinę politiką Švedija nepasieks 2030 m. ES tikslų sumažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį. 2024 m. padidėjo šalies išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis, o keletas oficialių ir nepriklausomų įstaigų atliktų tyrimų rodo, kad dėl dabartinės Švedijos politikos bus nepasiekta daug ES 2030 m. klimato srities tikslų. Šis trūkumas visų pirma susijęs su naujausiais politikos pokyčiais, įskaitant mažesnius biodegalų maišymo įpareigojimus ir mažesnius skystojo kuro mokesčius, dėl kurių padidėjo kelių transporto, kuris yra pagrindinis šiltnamio efektą sukeliančių dujų, susidariusių naudojant iškastinį kurą, šaltinis Švedijoje, išmetamas teršalų kiekis;

(29) nors Švedija ir toliau išlieka valstybe nare, kurioje atsinaujinančiųjų išteklių energijos dalis sudaro didžiausią galutinio energijos suvartojimo dalį, elektros tinklo pajėgumo ir perdavimo apribojimai gali trukdyti toliau diegti atsinaujinančiuosius energijos išteklius. Labai svarbu šalinti šiuos apribojimus, nes numatoma, kad laikotarpiu iki 2045 m. Švedijos galutinis elektros energijos suvartojimas gerokai padidės dėl padidėjusių pramonės ir transporto elektrifikacijos poreikių. Pagerinus prieigą prie neišnaudoto Švedijos atsinaujinančiųjų energijos išteklių potencialo, būtų galima prisitaikyti prie vykstančios pramonės elektrifikacijos šalies pietuose ir remti novatorišką žaliąją pramonės plėtrą ir priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą šiaurėje. Siekiant padėti sumažinti išmetamą anglies dioksido kiekį ir kontroliuoti namų ūkių bei įmonių energijos išlaidas, taip pat labai svarbu mažinti energijos suvartojimą didinant energijos vartojimo efektyvumą. Kalbant apie energijos vartojimo efektyvumą, atsižvelgiant į energijos vartojimo trajektoriją, kyla pavojus, kad Švedija nepasieks savo nacionalinio tikslo iki 2030 m. 50 %, palyginti su 2005 m., padidinti energijos vartojimo efektyvumą. 2023 m. Švedijos pirminės energijos suvartojimas viršijo 41 mln. TNE, šalis ir toliau yra viena iš valstybių narių, kuriose energijos suvartojimas vienam gyventojui yra vienas didžiausių;

(30) tebėra keletas kliūčių, trukdančių didinti šalies atsinaujinančiosios energijos gamybos pajėgumus. Tarp tokių kliūčių – nenuspėjamas leidimų tiek jūros, tiek sausumos vėjo energijai gaminti išdavimas. Kliūtys, atsirandančios dėl neveiksmingų leidimų išdavimo procedūrų ir savivaldybių bei gynybos institucijų veto teisės, be kita ko, lemia netikrumą dėl investicijų ir trukdo išnaudoti atsinaujinančiųjų išteklių energijos potencialą;

(31) atsižvelgiant į Komisijos atliktą nuodugnią apžvalgą ir išvadas dėl susidariusio disbalanso, rekomendacijos pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 6 straipsnį atspindėtos toliau išdėstytoje 5 rekomendacijoje. 5 rekomendacijoje nurodyta politika padeda mažinti pažeidžiamumą, susijusį su nekilnojamojo turto rinka ir didele privačiojo sektoriaus skola,

REKOMENDUOJA Švedijai 2025 m. ir 2026 m. imtis šių veiksmų:

1. Didinti bendras išlaidas gynybai bei saugumui ir stiprinti pasirengimą, kartu užtikrinant skolos tvarumą laikantis 2025 m. kovo 6 d. Europos Vadovų Tarybos išvadų. Laikytis 2025 m. sausio 21 d. Tarybos rekomenduoto didžiausio grynųjų išlaidų augimo tempo.

2. Atsižvelgiant į reformų ir investicijų užbaigimo tinkamu laiku terminus, taikomus pagal Reglamentą (ES) 2021/241, užtikrinti veiksmingą ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano, įskaitant skyrių „REPowerEU“, įgyvendinimą. Paspartinti sanglaudos politikos programų (ERPF, TPF, ESF+) įgyvendinimą, pasinaudojant, kai tinkama, laikotarpio vidurio peržiūros teikiamomis galimybėmis. Optimaliai pasinaudoti ES priemonėmis, įskaitant programos „InvestEU“ ir Europos strateginių technologijų platformos teikiamas galimybes, siekiant padidinti konkurencingumą.

3. Užtikrinti, kad būtų pasiekti išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo tikslai, visų pirma mažinant kelių transporto išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį. Mažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro spartinant atsinaujinančiųjų energijos išteklių diegimą, be kita ko, plečiant ir atnaujinant energijos perdavimo tinklus, ir didinant energijos vartojimo efektyvumą. Paspartinti ir supaprastinti leidimų naudoti atsinaujinančiuosius energijos išteklius, visų pirma jūros ir sausumos vėjo energiją, išdavimo procedūras ir vengti leidimų atšaukimo.

4. Gerinti mokymosi rezultatus, visų pirma nepalankioje socialinėje ir ekonominėje padėtyje esančių ir migrantų kilmės moksleivių rezultatus, sprendžiant nuolatinio kvalifikuotų mokytojų trūkumo problemą, užtikrinant vienodas galimybes mokytis mokyklinio ugdymo sistemoje ir dar labiau remiant moksleivių perėjimą į vidurinę mokyklą. Ugdyti darbo jėgos, visų pirma nepalankioje socialinėje ir ekonominėje padėtyje esančių ir migrantų kilmės asmenų, įgūdžius naudojantis tikslinėmis politikos priemonėmis ir ištekliais, kad pagerėtų jų integracija į darbo rinką.

5. Didinti būsto rinkos veiksmingumą, be kita ko, vykdant nuomos rinkos reformas. Skatinti investicijas į gyvenamųjų namų statybą, kad būtų sumažintas didžiausias būsto trūkumas. Pašalinti struktūrines kliūtis gyvenamųjų namų statybai palengvinti. Mažinti riziką, susijusią su didele namų ūkių skola, laipsniškai mažinant hipotekos palūkanų mokėjimų mokesčių atskaitymą arba didinant periodinius nekilnojamojo turto mokesčius, kartu rengiant tinkamas priemones, kad būtų galima geriau įvertinti ir tikslingiau vykdyti politiką. Toliau taikyti makroprudencines priemones.

Priimta Briuselyje 2025 m. liepos 8 d.

Tarybos vardu

Pirmininkė

S. LOSE